

Hamplov

Vznik osady Hamplov je spojen s rozvojem Železáren v Hrádku. Tak, jak se rozrůstaly železárny, tak sem přicházela řada pracovníků ze širokého okolí. Přicházeli prostí dělníci, ale zvláště po stavbě válcovny a SM ocelárny i odborníci z Kladna a ze šroubárny v Libčicích. Pro tyto pracovníky nebyl ve spojených obcích Hrádek – Nová Huť dostatek bytů.

Vzhledem k tomu, že v Hrádku bylo hodně členů Sociálně demokratické strany, vznikla zde myšlenka, založit svépomocné stavební družstvo. Družstevní myšlenky byly v té době velmi populární. Vznikala řada družstev, hlavně spotřebních. Proto také 3.8.1919 vzniklo všeobecně prospěšné stavební a bytové družstvo. Finanční prostředky mělo omezené a tak se snažilo získat půjčky od různých peněžních ústavů. Ty ovšem žádaly záruku. Tu jim poskytl stát a ministerstvo sociální péče, kde byl ministrem sociálně demokratický poslanec Gustav Haberman, a také ministerstvo veřejných věcí, kde byl ministrem sociálně demokratický poslanec Antonín Hampl.

Družstvo postupně zakoupilo pozemky od majitele velkostatku v Mirošově pana Maxe Maendela a nechalo také vypracovat plány na stavbu domků u stavitele Vachty z Plzně. Později nechalo vypracovat regulační plán v technické kanceláři ing. Ivo Beneše z Brna. Celou akci také usnadnil zákon o stavebním ruchu z roku 1919. Terénní práce prováděla firma ing. Müller a Kapsa.

Pozemek se nacházel nad obcí Hrádek směrem k jihu a byl ohraničen lesem se skalkou zvanou Kuníkova skála. Byl na katastru mirošovském a měl rozlohu cca 6 ha. K východu hraničil s lesem, ve kterém se nacházely lomy kamene (křemelového), ze kterého se vyrábělo zdivo pro stavbu dřevouhelných vysokých pecí. Kámen a písek z lomů posloužil také při výstavbě osady. Dnes je v jednom z lomů areál přírodního divadla. K západu hraničil pozemek s krámkem paní Čapkové, později zde byl krám a hostinec u Kuglerů. Původně zvaným Hostincem pod skalou. Hostinec sloužil jako schůzovní místnost družstva. Nad hostincem byl dnes již zaniklý rybníček zvaný Hlinovka. Jak vzpomínají pamětníci, byl prý plný žab, které v něm pořádaly úplné koncerty. Pozemek dále hraničil k západu s hornickou kolonií původně zvanou V dubí, nebo V dubčí, později zvanou Chylice. Tato kolonie byla po katastrální úpravě hranic v roce 1952 přiřazena k Hrádku. V té době měla 12 domů a asi 100 obyvatel. Název Chylice byl převzat podle zaniklé středověké vesnice, která se nacházela kolem kostela u sv. Jakuba.

Na stavebním pozemku byla zčásti pole, louky a pastviny. Na nich pásával ovce ovčák Brejcha z Mirošova a jak vzpomíná paní Bohumila Svobodová, rozená Vondrášková, míval prý velkou zástěru, kterou měl dole podhrnutou a v té nosil malá jehňátka, která se na pastvě narodila. Děti z Hrádku za ním běhaly, aby jim je ukázal.

Napříč pozemkem vedla také stará cesta na Janov a do Mirošova. Její pozůstatky nalézáme dodnes. Vedla ze starého Hrádku kolem dnes rozbořeného domku pana Kopa (čp. 46), kolem moštárny a dále přes parcely v Ovocné ulici a dětské hřiště, kde v té době rostl modřínový les. Směrem vzhůru křížovala Úmrčí cestu. Úmrčí cesta vedla z Dobřiva ke hřbitovu u sv. Jakuba a chodily po ní pohřební průvody. Stará cesta dále pokračovala kolem dnes zasypané jámy po těžbě kamene na rozcestí k Janovu a do Mirošova. Tomuto místu se říkávalo u Koňské jámy, nebo U obrázku. U obrázku proto, protože tam byl na borovici připevněn obrázek Pany Marie s jezulátkem. Borovice údajně stála v místech, kde dnes stojí autobusová čekárna. Stará cesta byla lemována ovocnými stromy. Byly to hlavně hrušně (Bumbálky), které byly pro hrádecké děti velkou pochoutkou.

V tomto prostoru započalo družstvo s výstavbou osady. Materiál, který se přivážel po železnici do Hrádku, byl překládán na úzkokolejnou drážku, která vedla od trati, nyní u Valeských, kolem lesa a ztáčela se do prostoru pod dřívějším městským úřadem. Ten byl postaven současně s Hamplovem jako obecní dům s kanceláří starosty a s jednopokojovými obecními byty. Materiál se překládal ručně na vozíky – kocábky a ty lidé tlačili vzhůru vlastní silou a nebo k nim byl připřahán pár koníků. Jednalo se v podstatě o malou lokální koňskou dráhu. Písek se těžil jednak v lomech po zaniklé těžbě kamene pro hutě a jednak v lomečku, který je dnes na pozemku pana Lišky, čp. 115. Výkopové práce se prováděly ručně a také malta a beton se míchaly ručně a vozily se na stavbu v kolečkách. Malta se po stavbě roznášela v putnách. To dělaly většinou ženy.

Družstvo také nechalo vykopat v osadě studny, které slouží dodnes. Když ale vzniklo vodosprávní družstvo na Janově, připojilo se k němu také hrádecké družstvo a v roce 1933 vybudovalo vlastní vodovod Hamplov. Stavbu vodovodu realizovala firma Spěváček a Nývlt z Plzně za cenu 155.000,- Kč. Výkop pro vodovod se prováděl ručně. Vypráví se, že to bylo v době nezaměstnanosti a prý se stalo, že jeden z kopáčů omdlel ve výkopu z hladu a slabosti.

Přes všechny potíže, které družstvo muselo překonávat, byly domky zdárně dokončeny. Jak se dočteme v zápisech ze schůzí představenstva a dozorčí rady, bylo přitom dost problémů s penězi, ale i různých sporů uvnitř družstva. Družstvo svůj úkol splnilo a jak je uvedeno v zápisech, dostalo se mu i ocenění za vzornou práci od Ústředního svazu Československých družstev z Prahy.

Vzhledem k těmto úspěchům se družstvo rozhodlo (- jak je uvedeno v zápise ze dne 28.12.1931, ředitel Karas sděluje: „že jest třeba, aby vzhledem k podniku družstva pro příští časy a potřebu celkového pohledu Hamplova zde stála upomínka na vlastní snahu družstva“) nechat namalovat obraz osady Hamplov akademickým malířem Martínkem z Plzně. Obraz družstvo zakoupilo za 550,- Kč. Podle obrazu byl také zhotoven tiskařský štoček a z něho pořizeny pohlednice (jedna z nich je v majetku paní Fáberové, čp. 109). Dále bylo rozhodnuto, aby za zásluhy o hrádeckou osadu byl obraz věnován poslanci panu Hamplovi. Co se týká štočku, ten se dosud nepodařilo nalézt.

Zásluhy poslance Hampla, o finanční zajištění výstavby, byly stále ve vážnosti družstevníků a tak, když se po druhé světové válce rozšířila zvěst, že poslanec Hampl zahynul ve vězení v Německu, byla konána sbírka na stavbu jeho pomníku. Ke stavbě pomníku však již nedošlo a peníze byly věnovány na jiné účely.

Družstvo přečkalo válku. Po válce se dostalo do finančních potíží vzhledem k tomu, že mělo peníze na vázaném vkladu a jiných dalších příjmů nemělo. V té době také vzniklo nové svépomocné družstvo při železárnách v Hrádku. Bylo uznáno, že nemá význam, aby byla v Hrádku dvě družstva a proto valná hromada rozhodla dosavadní družstvo zrušit.